

tot plavuizen verbakken klei, overhuifd door een rieten dak, waarin een opening om den rook uit te laten als er gestookt werd, anders sluitbaar met een klep; enkele spaarzaam aangebrachte licht- en luchtgaten, aanvankelijk alleen voorzien van luiken en eerst later geheel of ten deele van beglaasde vensters.¹⁾ Ziedaar in een paar trekken het bestek. Het bouw materiaal leverde, vooral door het stoken van open vuren zooals gebruikelijk was, groot gevaar voor brand en in het belang der gemeenschap komt dan ook reeds de oudste keur bepalen dat, wil de bewoner in zulke huizen vuur houden, die van binnen onbrandbaar gemaakt moeten worden, gheliemt. Maar zelfs dan nog moest, vanwege het houten geraamte, een oven of eest geheel vrij van den wand staan – wat niet noodig was bij een steenen muur.

Er waren dus ten tijde van het oudste deel van het keurboek, in de 2e helft van de 14e eeuw, wel reeds huizen met steenen muren, maar toch alleen als uitzondering, zóó zelfs dat de brandkeur deze huizen toch eigenlijk vrijwel negeert als die bepaalt: „alle huse daer men vyer in hout die zellen binnen gheliemt wezen”. De bepaling gold zoowel de primitieve zeer schamele woning, de hut van riet en leem die enkel eenige ruimte omsloot, als het later opgekomen houten huis, dat meer gerief bood en naar buiten ook meer pretensie toonde, doordat het hooger was, nu een schoorsteen en beglaasde vensters had, soms met tegelen of pannen, soms ook met leien gedekt was.

Dat de toepassing van schier uitsluitend brandbaar materiaal bij den bouw van het huis nog lang algemeen bleef, komt telkens naar voren, niet alleen uit keuren als die van 28 Juli 1431²⁾, maar ook uit de brandkeuren, zelfs nog die

1) Glas kostte in 1316 per voet 10 d. (*f* 0.22⁵). Ondanks dat kwam het toch op het einde van de 14e eeuw ook hier reeds zoo veelvuldig voor, dat het oudste keurboek in een van zijn jongste bepalingen – stel omstreeks 1400 – boete bedreigde tegen hem die met kaatsen of balslaan (teneysen = tennissen) ruiten ingooit.

2) Na den grooten brand van St. Margrietendach 1431. Tusschen Spui en Vischmarkt mocht voortaan alleen met steenen wanden en hard dak gebouwd worden; voor hoekhuizen werd deze constructie algemeen voorgeschreven. Even buiten deze zone, aan de Lamsteeg, waren in 1584 nog huizen met houten gevels.